

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
25 Aprilie st. v.
7 Maiu st. n.

Ese în fie-care duminică.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 17.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 2 galbeni.

Colibă și palat.

— Novela. —

(Urmare.)

Când se revădura, tresărira amândoi. Cele petrecute adăunâți la joc erau în via memorie a amândurora. Leon își mai aduse aminte și de scena dela vânătoare, de convorbirea lui cu Iuonel. Florica nu avea cunoștință despre acesta. Atunci dără nici nu cuteză să mai vorbească cu Leon.

Dar astfel încă ca începui :

— De vei binevoi s'astăpți pușintel, vei întâlni pe frate-meu.

— Me tem să nu întârzie mult.

— Așa de lungă ți-i vremea cu mine?

Leon se nita la ea.

Dănsa pronunță aceste cuvinte cu o naivitate atât de cocheta, încât îl farmecă. În momentul acesta dănsa i părea și mai frumoasă, decât adineori la joc. Eră decis a nu mai vorbi cu dănsa, dar acuma nu mai putu să reziste.

I prinse dară mâna și privind-o în ochi, respunse cu pasiune :

— Cu dta și vécul mi-ar părè un minut.

— Glumești. Vorbe de aceste nu se ție unei țărance.

— Dta nu ești ca celelalte țărance. Ai numai portul lor, dar cu inima și cu mintea te deosebești cu totul de ele. Ești ca o regiună a lor.

— Mulțam de laudă, de și nu sunt vrednică. Sânt și între țărancele noastre multe frumoșe și cu minte.

— Dar nici una ca dta.

— Bine, că nu ne aude vr'una. Dără mi-ar scôte ochii. Nu-ți poți intipui, ce piznărețe sânt unele. De când ai vorbit cu mine la joc și ai jucat cu mine, de atunci ele n'au ochi să me vedă.

— Tocmai așa am pățit și eu cu feciorii. Dar nu me mir. Li-am răpit pe cea mai frumoasă. Mai ales Iuonel...

— Lasă-l naibe! Nu știu, pentru ce umblă tot după mine, decât vede, că nu pôte să aibă nici o nădejde.

— Dar în adevăr nu-l vrei?

— Mai bine a morții, decât a lui.

— Nici atunci de cumva aş vini eu să te petesc lui?

— Pentru ce poțești dta altuia?

Leon tresări.

Cuvintele fetei îndrăznețe i remprospătară vorbele

lui Iuonel despre îndrăgirea Floriceii. De acuma începui și el a crede, că feta îl iubeșce.

Eră în perplesitate mare, și i părea rău că a vinit. El a voit numai să glumescă cu Florica, dar ietă că gluma a devenit prè seriosă. Istoria ș-a luat o direcțiune cu totul opusă dorințelor sale. Datoria lui eră dară să impedece dezvoltarea ulterioară, până ce încă nu eră târziu.

Leon își și propuse la moment, că va încetă cu totul ori ce glumă de amor cu copila. Va conversă cu dănsa despre lucruri indiferente. Și de acuma înainte nici nu va mai vini la Radu, numai ca să nu aibă o asiune a vorbi cu Florica.

Dar nu totdeauna poți realiza ceea ce vrei. Leon, cam sburdalnic dela fire, nu putu nici el a-și pune în practică teoria lui.

Își innălță ochii spre copila, ca să începă a vorbi cu dănsa despre săpatul de cucuruz, dar când zări ochii ei frumoși inundați de lacrimi, tresări farmecat.

Ah! ce frumoșă eră dănsa în momentul acesta!

Vedând-o Leon astfel, remase uimit. Uită cuvintele seci ce voia să i le adreseze, ci o întrebă plin de emoțiune :

— De ce plângi?

Ea însă nu putu să respundă. căci plânsul i inecă vocea. Lacrimile i inundară fața, și plângea amar și plângea cu jale.

Acosta vedere emoționă foarte pe Leon. I prinse ambele mâni, și începui s'o mângăie :

— Nu plânge, dragă Florică!

— O! lasă-me să plâng. — respunse ea. — lasă-me să-mi vèrs amărăciunea sufletului! Plânsul e singura mea mângăiere.

— Dar pentru ce plângi?

— Pentru că sânt nefericită.

— Dar cum să fii?

— Nefericită ca nimeni pe pământ. Totă lumea pôte să iubească pe cine vrè. Numai mie nu-mi este iertat să iubesc pe acela, pe care-l doresc cu tot focul inimei mele.

— Cum să nu fie iertat?

— O mare prèpastie ne desparte. Dacă vren să m'apropiu de el, am să cad în prèpastie.

— Nu te teme, dragă. Voiu vini eu și te voiu ajută.

— Vai, nu poți, nu poți, căci dta ești acela pe care...

Nu putu să sfârșescă. Ea cădă ca ametiță în brațele lui, care o cuprinse cu drag.

În momentul acesta se deschise ușa și intră cineva. Leon se 'ntorse într'acolo, să vedă cine-i?

Eră Radu.

La deschiderea ușii și Florica își vini în ori. Își răsucă iute capul și zărind pe frate-seu, deveni confusă și în confuziunea sa nu știu ce să facă decât să fugă afară.

Chiar bine că ești, căci și frate-seu voia s'o roge ca să-l lase singuri.

Martor al acestei scene și cunoscând ușoretatea lui Leon în d'alde moralului, Radu deveni alterat. Schinteia unei idei întricoșate s'aprinse în infernul sen. Ideia, că Leon voiește să-i amăgescă sora.

Spre a-i tăia calea și spre a-și asigura onoarea familiei, el duse lui Leon:

— Îmi pare foarte rău, că bucuria revederii după în-sânătoșarea ta s'a prefăcut în amărăciune atât de mare.

— Dar pentru ce, iubite Radule?

— Mai întrebă?! Prin ușoretatea minții tale.

— Nu te înțeleg.

— Me mir. Durere, eu te înțeleg și văd scopul teu infernal.

— Radule, ce vorbe sunt aceste?

— Justa indignațiune a unui frate, a unui amic, a unui educator. Ah! la atâta ingratitude nu m'am așteptat!

— Dar ești nedrept față de mine!

— Nedrept? Hahaha! Par că n'aș fi audiat ce vorbește tot satul; par că n'aș fi fost martorul scenei de mai înainte; par că n'aș ave proba cea mai evidentă!

— Dar ascultă-me!

— N'am să te ascult. Știu, că ești isteț în a suci vorbele. Ascultă-me tu, și-mi răspunde! Iubești tu feta asta?

— Ce întrebare!

— Răspunde hotărît: iubești-o sau ba?

— Cum să n'o iubească? E sora bunului meu amic.

— Nu așa înțeleg. Iubești-o așa ca s'o iei de soție?

Leon se află în mare perplexitate. Eșită un moment, apoi răspunde:

— Tu știi bine, că nu pot să fac asta.

— Știu. Tu ești bogat, ea săracă; tu ești fiu de boer, dânsa o fetă de țeran. Dar decă știi, că n'o poți lua de soție, pentru ce i stărnești dragoste? Decă știi, că n'o poți ferici: pentru ce o amăgești, pentru ce i pregătești calea, care numai la nefericire poate s'o conducă? Ah! tu ai o inimă crudă! Nu te sfiești a răpi unei fete, unei familie, ceea ce acosta are mai scumpă, onoarea!

— Iubite Radule, înțeleg măhnirea ta. Internul teu e revoltat. Iubirea de frate și onoarea familiei, ambele îți se infățășează atacate.

— Așa-i.

— Dar să-mi permiți a-ți spune, că n'ai probe îndestulătoare și astfel pronunțai o sentință pripită.

— N'am probe! Dar ceea ce am vădut întrând? Ea în brațele tale!

— Sunt eu totul nevinovat în producerea acelei scene. Scuându-me din pat, am venit numai decă la tine. Numai Florica singură eră acasă. Voiam să me depărtez, căci după cele petrecute mai adineori la joc, îmi propusesem a nu mai întrețin cu dânsa vr'o convorbire, ce ar pute naște vr'o bănuielă, că vreu s'o amăgesc. Însă ea m'a oprit. Mi-a dîs, că vei veni numai decă. Am rămas. Dar cu serioasa hotărîre, d'a întrebuintă timpul până la venirea ta, ca s'o înduplec a se mărită după luonel, carele o iubește cu totă căldura. Ea însă respunse hotărît, că mai bine va muri, decă să fie a lui. Apoi începu a plânge amar, și-mi spuse, că dânsa-i cea mai nefericită pe pământ, pentru că nu pôte fi aceluia pe care-l iubește. Voind s'o mân-

găi, mi-a răspuns, că nu pot, căci acela pe care îl iubește dânsa sunt eu.

— Veți că nu m'am înșelat.

— Însă nici nu pută încheia acosta declarațiune, ci cădă leșinată în brațele mele. În momentul acela ai intrat tu.

— Ietă unde a dus-o nesocolința ta!

— Dar îți spun pe onoarea mea, că sunt nevinovat. Nu i-am dîs nici o vorbă de amor. Câte o glumă nevinovată, câte un compliment. Atâta tei!

— Leon! — reluă Radu serios. Ai invocat onoarea ta, decă caută să te cred. Ori ce ai făcut, eu voia său fără voia, faptul e, că bieta fetă s'a înamorat de tine. Asta e mare nefericire pentru dânsa, căci are o inimă foarte simțitoare. Tu dară ai datorita d'a o scăpă de nefericire. Tu vei ști ce să faci. Și decă vrei să rămâni om onest, vei și face-o!

— Ietă mâna, — încheiă Leon cu solenitate. Îți promit, că voi face tot posibilul, pentru ca nunta Floricei cu luonel să se serbeze cât mai curând. Dar să-mi dai și tu mână de ajutor. Și ca să nu fie nici o vrajbă, în momentul când mirii vor ești din biserică, eu voiu părăsi comuna, plecând în călătorie.

— Prin acosta vei probă, că ești nu numai un adevărat cavaler, ci și un sincer amic.

Și după aceste amicii se îmbrățisară și peste câteva minute porniră de braț la castel, unde mama lui Leon i primi cu cea mai mare bucurie.

Toți se veseliau.

Numai Florica plângea acasă singură.

IV.

La două luni după cele petrecute și povestite în capitlul precedent, ierăș eră veselie mare în Petrani.

Se făcea un ospet și jumătate de sat se pregătia la petrecere. Chiemătorii culmerau strădele și invitau cunoscuții la nuntă, cum n'a fost.

Doi din aceștia, niște feciori zdraveni, intrară și în castel, cu peleria împenată, cu bastonul încărcat de carpe și cu plosca cu vin în mână.

Întrând în odaia boerului, unul din ei, grăitorul, începu să reciteze într'un resullu aceste versuri:

Mirele nost cel vestit,
luonel Frumos numit,
Astăzi prin noi v'a poftit.
Să faceți o cale
Ș-o cărare
Pân la curtea dsale,
La un scaun de odihnă,
La un păhar de bătură,
La mai multă voie bună;
Că și el de multe ori
V'a sta întru ajutor.
Eu sînt sol împărătesc,
Curtii sale ve pofteșc.

Și după aceste vorbe el închină cu plosca boerului. Acela o luă, o puse la gură, ca și când ar be. Apoi răspunde:

— Mulțam, dragii mei. Spuneți mirelui, că m'oiu duce cu toți ai mei.

— Mulțămim de cinste, — răspunde grăitorul, apoi eșiră amândoi.

De și boerul li-a promis, că va merge cu toți ai sei, chietorii, intrară și la boerăsa. Șcieau ei datorita lor. Toți membrii familiei trebuiau invitați deosebit. Cu atâta e și cinstea mai mare.

La boerăsa repetară aceleși cuvinte. Și primiră acelaș respuns.

În urmă se duseră la Leon. Pe dânsul îl invită

mirele cu mai multă bucurie. El a înduplecat pe Florică să se mărite după Ionel. N'a fost un lucru ușor. La început ea nici nu voia s'auză de împlinirea acestei dorințe. Dar și frate-seu, apoi și boerul și boerăsa, își întrebuițară totă elocința, și bieta fetă se supuse plângând.

Dacă Ionel se simțea fericit, apoi și Leon se allă foarte mulțumit. A reat fericirea unei familii, a împlini datorită de amic, ș-a liniștit conștiința.

El primi dară cu cea mai mare bucurie invitarea chieătorilor. Promise și el a merge, de și șcicia, că nu pôte să mērgă, căci ș-a dat cuvēntul lui Radu, că va pleca 'n călătorie. Nimeni nu șcicia acēsta. Nici chiar părinții lui. Nu o spuse dară nici chieătorilor.

Dar i ospētă cu vin, beu cu ei și glumi despre viitoră nuntă a lor, și in urmă aceia se depărtară veseli, că ș-au împlinit cum se cade însărcinarea.

Și se duseră prin alte căsi, ca să-și continue rolul atât de plăcut flăcăilor.

În urmă sosi și ziua nunții. Nuntașii se adunară. O parte la mirele, alta la mirăsa. De acolo aveau să pornescă toți la cununie.

Corintei se duseră la casa miresei. Acolo sosiră și cuscii. Tinerii călari. Bētrânii in trăsuri.

Portăreii începură să cânte pe stradă inaintea casei:

Remăi sănătoasă,
Maică, draga noastră,
Că felia ta
Se va îndepărtă...
Că nu ț-a plăcut
Cum ea ț-a făcut,
Cum ț-a măturat
Și cum ț-a spălat;
Tu vei rămâne,
Ieră ea va mă
Peste văi și munți.
Peste ape, punți.
Bunul Dumnezeu
Nu te lase 'n rău!

Apoi închinară cu ploșca. Aceea trecea din mână 'n mână. Și portăreii începură să cânte alte hori de ocaziune. Veselia eră mare.

Sosi și mirele cu cuscii și cu nuntașii sei. Și atunci mirele și portăreii începură să cânte un dialog lung, din care vom însēmna numai aceste cuvinte.

Cântul mirelui:

Portărei, portărei,
Dragi omēnii mei,
Dați-mi mândra mea,
Deschideți pōrta,
Ca să ies cu ea!

Portăreii responderă după obicei, făcēnd obiecțiuni mirelui. Acesta delătură tōte, și apoi portăreii mai încercară odată:

Bine respuseși,
Bine ne spuseși.
Dar te-om mai împrinde.
Pōrta n'om deschide,
Până ce ne-i spune,
Ce rēnd fu pe tine.
Și ce te-a aflat,
De tu ai intrat
În grădina mare
Fără 'nșcuițare
Și tu ai cules
Și tu ai ales

Cea mai mândră flōre,
Nearsă de sōre...

Dar și mirele șcicia respunsul, și le duse cu încredere deplină:

Portărei de pōrtă,
Sufletele bune,
Tōte vi-le-oiu spune...
În grădina vōstră,
Fără șcicia vōstră,
Deu nu m'am băgat,
Ci de șcicia-am dat;
Nici n'am cules,
Nici n'am ales
Cea mai dalbă flōre,
Mândra 'nfloritōre,
Ci care mi-a dat,
Care mi-a 'nsemnat
Bunul Dumnezeu,
Mi-am luat-o eu!

În urmă portăreii ce 'nvoiră. Deschiseră pōrta. Mirele și nuntașii intrară la mirăsa.

Dar acolo nu-i așteptă aceeasi veselie. În tōtă casa eră tăcere. Nu se vedea un suflet de om. Nici părinții miresei, nici fratele ei, nici ea însăși. Nimeni! Nimeni! Tōtă casa eră golă, goiută.

(Va urmă.)

Iosif Vulcan

S p u n e - m i . . .

pune bade-adeverat,
N'ai uitat cum te-ai jurat,
Că o clipă nu ț-i bine,
Dacă nu me veți pe mine? !
Și decând nu ne-am văcut,
Multe zile au trecut;
Nu șcicia zaci ori ce mai faci.
Că la pragul nost nu calci!
De ț-i bine și nu vini,
Așternutu-ți fie spini;
De ț-i rău,
Bădița meu,
Să-ți ajute Dumnezeu,
Ca de astăzi până joi,
De opt ori să vini la noi,
C'am să-ți dau ce nu ț-am dat.
O gură de sărutat,
Și doi ochi de desmerdat,
Dragoste de încântat.

M. S.

Dietetica diverselor organe ale corpului nostru.

II.

Dietetica ochilor.

Ochii sânt mijlocitorii și portătorii acelor părți ale simțurilor, ce stau in strinsă legătură cu viața spirituală a omului. Ei formeză un aparat de cea mai mare perfecțiune, zidit după legile camerei obscure, ce dă o iconă ageră și clară a obiectului, așa încât sântem deprinși de a privi în ea chiar obiectul însuș. Ochiul este o beșică, ce constă din mai multe părți, umplute cu materii transparente și posedă dimensiunile unui elipsoid regulat; de regulă însă se comparază forma ochiului cu un glob.

Părțile din cari e compus aparatul elioptic al ochiului sunt : 1) Cornea ; 2) humor aqueus ; 3) linta cristalină ; 4) Corpul vitreu.

Cornea este acea peliță transparentă anterioară a ochiului, care formeză cu sclerotica (albul ochiului) capsula extremă a lui.

Humor aqueus, proprietatea camerei anterioare a ochiului, zace în dosul corneei, cu care formeză așa dîcînd un unic corp. Ambe computate represintă o linte, ce posedă evalitatea de a frînge și a adună rațele luminei, cari cad asupra corneei.

Linta ce zace în dosul acestui humor, de care se despărțește prin iris (pelița cea colorată) posedă însușirea de a adună rațele deja convergente și mai tare. Acesta și

Corpul vitreu, care prin consistința sa difere puțin de humor aqueus, face ca rațele luminei, trecînd prin toate mediile ochiului, să se împreune deasupra retinei (pelița intimă a ochiului,) de unde se conduc prin așa numitul „nervul optic“, ce intră în dosul fie-cărui ochiu, în creier.

Dacă mai amintim, că între sclerotica și retina mai există încă o membrană cu numele „chorioidea“, ce stă în continuitate cu iris, atunci am fi amintit părțile cele mai de căpîtenie ale aparatului de vedere.

Sub refracțiune înțelegem facultatea ochiului de a frînge rațe în starea sa de odihnă. O icônă ageră și întorsă deasupra retinei dă fie-care obiect ce stă dinainte. Ochiul normal posedă evalitatea de a împreună deasupra retinei toate rațele, ce vin paralel spre cornea. Rațele paralele vin dela toate obiectele, ce le putem vedea în depărtare. Un atare ochiu este emmetrop. Ochiul însă se poate abate dela emmetropie. Așa se pot împreună rațele paralele ori înaintea retinei ori în dosul ei. În ambele casuri ochiul nu vede limpede și curat și se chiamă un atare ochiu, în cazul prim myopic, în cazul al doile hypermetropic.

Ochiul myopic, seu cel scurt de vedere, este de o formațiune mai lungă, decât cel normal ; el împreună în retina sa numai rațe de acele, cari cad divergente asupra corneei. Rațe de aceste vin numai din apropiere mai mare. Ochiul hypermetropic e de o construcție mai scurtă decât cel normal ; el împreună în retina sa numai rațe de acele, cari vin convergente asupra corneei. Rațe de acele însă nu există și un atare ochiu nu vede clar nici din apropiere, nici din depărtare.

Myopia e o erere de refracțiune foarte lătită, posesorii ei nu sînt conturbați la vedere. Ea se acviră cu deosebire în anii tinereței prin întetirea ochilor și prin datina cea rea de a ține toate obiectele foarte aproape de ochi.

Hypermetropia ori este acvirată ori innăscută ; ea nu e așa lătită ca myopia. Și una și alta pot duce în gradul lor cel mai extrem la strabism (privire chiorise.)

Ochiul însă nu are evalitatea de a vedea obiectele numai într'o depărtare anumită, ci el poate cunoșce tot cu aceeaș agerime și claritate obiecte din apropiere și depărtare. Acesta facultate a sa se poate efeptui numai prin acomodațiune.

Puterea de refracțiune a unui ochiu ne ofere gradul de agerime al vederii sale. Ea este mai mare în anii tinereței și scade cu anii bătrîneței. Bătrânii de regulă sufer de presbyopie, va să dîcă ei pot vedea bine numai obiectele din depărtare.

O altă erere a ochiului se exprimă prin astigmatism, ce e cauzat prin o diformitate mai mică seu mai mare a corneei.

Toate aceste erori de refracțiune ale ochiului se pot constata prin sticle concave seu convecse. Ochiul emmetropic vede prin sticle convecse mai rău, ier prin

sticla concavă nu vede mai bine, decât fără de ea. Cine vede cu sticle concave mai clar, este myop ; gradul de myopie se exprimă prin sticla cea mai slabă concavă, prin care se poate ajunge cea mai mare agerime a vederii. Cine poate vedea cu sticla convecșă mai bine seu așa de bine ca și fără de ea, este hypermetrop. Sticla cea mai ageră convecșă, la care se poate ajunge vederea cea mai bună, ne dă gradul de hypermetropie.

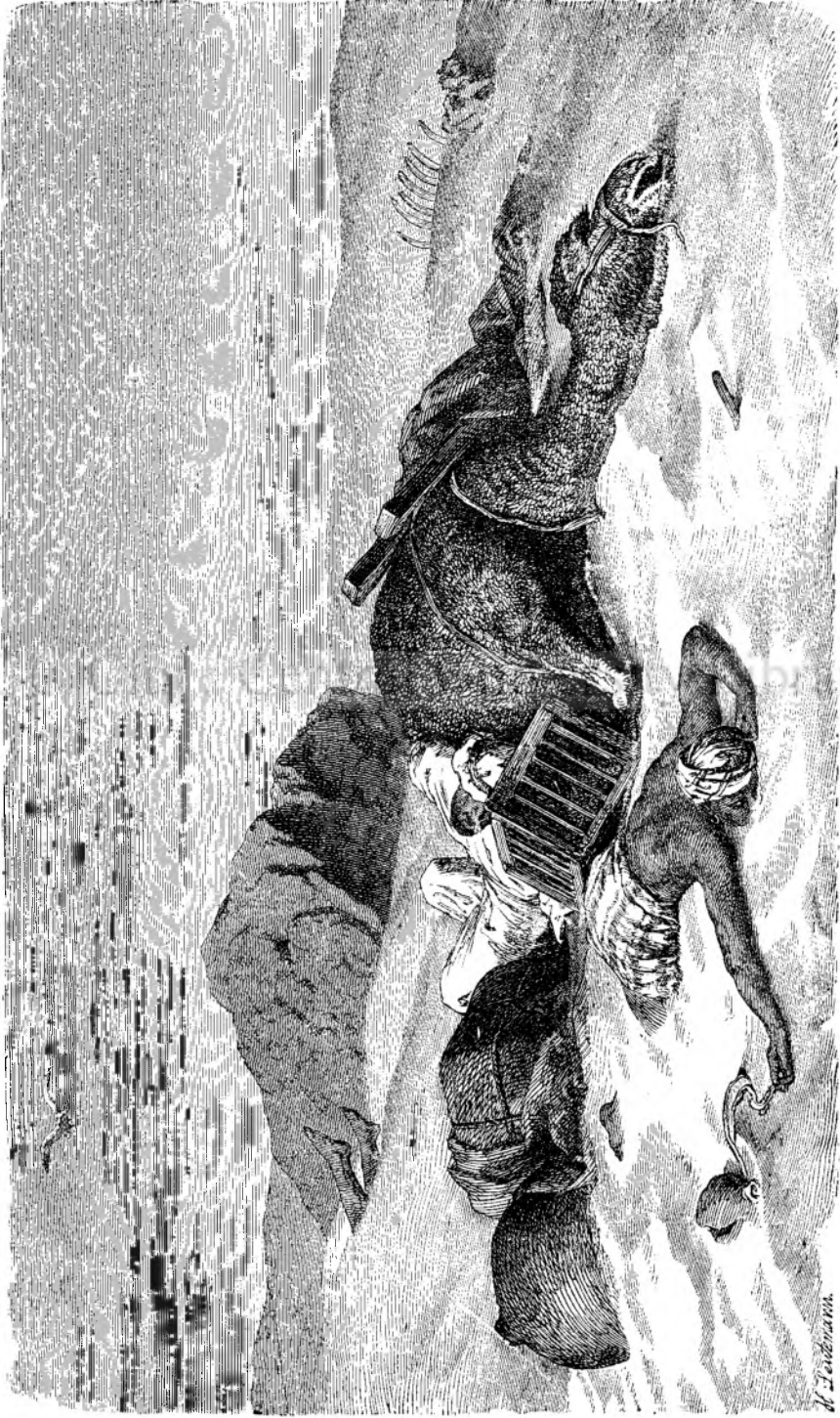
Emetropul nu-și va înarmă ochii cu sticle ; myopul va întrebuința până la 30 de ani sticle concave numai pentru depărtare, de aci încolo va fi silit să le poarte și pentru apropiere, (cetit, scris,) ier hypermetropul pentru toate casurile convecse. Presbiopul va putea lucra în apropiere ieră numai cu sticle convecse, și cel cu astigmatism va încerca a-și corege în cătva vederea sa numai prin sticle cilindrice.

Precum este un postulat imperativ, ca în morburile de ochi să consulte omeni totdeuna medicul, ier să nu medicineze fie-carele după plac, pentru că ochiul odată stricat cu greu se poate repara ieră, — și ce e mai scump decât vederea ? — tot așa de categoric se cere ca nimene să nu poarte sticle, până ce nu consultă mai întâiu medicul, căci cît de diferite sînt cauzele vederii slăbite ! Sticlele ier au să fie mai de multe feluri, pentru că nimeni nu poate vedea tot cu aceeaș sticlă obiectele din apropiere și din depărtare ; ele au să se țină totdeuna curate. Myopul mai ușor ier să nu întrebuințeze pentru cetit și scris ochilari, căci i slăbesc numai vederea. Frecventălorii diligenți de teatre fac mai bine, decă lasă binoclul lor acasă.

Cu privire la dietetica ochilor, avem de a observa, că multe casuri de orbire obvin numai din negrirea și întrelăsarea măsurilor sanitare. Așa vedem ochii celor nou-născuți în grad mai mare pericitați prin așa numita blennorihoea neonatorum seu a celor nou-născuți. Morbul acesta inflamator și periculos de ochi se acviră în parte mare prin lumină pre ageră, prin recire, prin aer necurat, în parte și cu deosebire prin infecțiune cu secretul părților genitili ale mamei.

Inflamațiunea acosta, care în puține ore e în stare să răpescă pe cel nou-născut de ochi și de vedere, se începe cu o umflare și roșire a pleopelor, se continuă prin secernarea unei materii supurôsă, mult seu mai puțin abundanțiosă. Aici se recere grabnic ajutor medical, căci întârzierea pre de multe ori are urmări funeste. Până ne sosesce ajutorul dorit, să ne ingrigim de întunecarea odăii, de procurarea unui aer curat și cald. Coptura din ochi să se curățe pe tot pătrarul de oră ; facem bine decă desfacem cu atențiune mare pleopele și sbicim acea fluiditate galbină cu o cărpă muată în apă caldă. De oră-ce acea fluiditate e tare contagiosă, să ne ingrigim de nimicirea acelor cărpe, să nu umblăm cu mânilor nespelate, căci pre ușor putem imprumutăm morbul și altui individ. În cazul când numai un ochiu ar fi atins de morb, să păzim pe celalalt de infecțiune, prin legătură hermetică.

Afară de măsurile aceste rigorose, față de un morb inimic, să ingrigim de cel nou-născut cu măsurii profilactice și în alte direcțiuni. Așa să-l deprindem numai cu incetul la lumină ageră ; să observăm ca atmosfera ce o inspiră el să fie totdeuna liberă de materii stricăciose, cu deosebire de acele materii volatile, ce evaporă în primele săptămâni din părțile genitili ale mamei. Epidemii din cauzele espuse aici s'au întemplat destule ori în instituttele de nascere. La ventilarea odăilor să fim cu mare atențiune, ca nu cumva prin diferența grabnică și mare a temperaturii să cauzăm inflamații de ochi. Tot aceste inflamațiuni se nasc pre de multe ori și prin apa rece din bottez. Curățenia scrupu-

Deşertul.

lăsă a ochilor nou-născutului cu apă domolă p^ote aduce numai avantajii.

Pentru sugător i^{er} se pot repetă numai regulile espuse mai sus. Cu deosebire s^e ne ferim de a-l aduce în apropierea n^șilor, fereștilor deschise s^eu a luminii, c^ătră care sugătorul are o deosebită atragere. Obiectele de joc^ări s^e fie destul de mari, așă încât s^e nu fie silit a le aduce tare apr^ope de ochi, pentru a le put^e ved^e bine. Vederea tare în laturi s^eu aceea f^ără de țintă s^e se împedece, c^ăci ea caus^eză pr^e ușor strabismul.

Copii mici au o deosebită aplicare de a se uită în s^ore, în foc și lumină, scurt la obiecte scilpiciose; afară de aceea s^unt tare aplicați spre ocuparea cu obiecte m^{er}unte și de a merge din lumină la întunerie și vice-versa. Profilactica cere ca s^e-i abatem dela t^ote aceste rele, s^e-i ferim de lumină ageră, de privire în s^ore; s^e le oferim pentru joc numai obiecte mari, asemenea s^e le interdicem cu totdeadinsul înt^orcerea ochilor.

Pericolul cel mare pentru copii zace însă în ocupațiunea necorespunzătoare din școlă. Aici e locul, unde se acviră vederea scurtă și slăbiciunea ochilor. Scaunele de școlă în cele mai multe locuri nu s^unt așă făcute, pentru a put^e ține cartea s^eu scris^orea într'o depărtare de 30—45 centimetre, ci ori s^unt mai apr^ope ori mai îndepărtate de ochi. Lumina încă în puține școle e suficientă și copilul din cauza ac^esta se vede silit a ține cartea tare apr^ope de ochi, pentru a put^e ved^e formularele de scris, cari conțin de regulă litere mici; asemenea se deprind băieții la scriere cu litere m^{er}unte.

T^ote aceste rele se pot evita, decă construim băncile de școlă după mărimea școlărilor s^eu decă le prevedem cu o construcție, prin care se pot apropiă s^eu îndepărtă de ochi; decă prevedem odăile de școlă cu ferești multe și mari și postăm băiații așă, ca lumina s^e vină ori pe dinainte ori pe din sus, ori de latură stângă, nici odată însă pe din dos s^eu din dreapta; decă formularile de scris, precum și cărțile de învățare conțin litere mari și curate; decă p^ăreții, tablele, ic^onele nu s^unt scilpiciose; decă ocupațiunea cu obiecte mici nu este continuă și pr^e întinsă și nu aducem copiii dela cetit la scris, de aici la pian, s^eu cum se înt^omplă de multe ori cu băiețele, și la lucrul de mână.

Omenii mari încă au datorință față de ochii lor, c^ăci nici ei nu pot călcă legile dietetice, f^ără a fi pedepsiți. Cu deosebire se privesc aici acei omeni, cari pentru procurarea p^ănei de t^ote țilele au de a se ocupă cu obiecte mici și m^{er}unte. Acestora fie-le de învăț, ca s^e-și procure lumina cea mai bună, c^ăci pr^e ușor pot căp^eta myopie sau presbyopie; lumina i^{er} s^e fie constantă, s^e nu fie un moment mai ageră și în altul mai slabă. Acei indiviđi, cari s^unt avisați la lumină artificiosă, s^e evite, ca rașele ei s^e străbată direct în ochi, prin diverse felii de coperișe de lampe. Globurile de sticlă, ce le usit^eză pantofarii, s^unt bune numai atunci, decă în loc de apă limpede, se umplu cu apă puțin albastră.

Lumina artificiosă încă nu este tot de un fel, ci ea difere după materialul din care se procură. Așă este lumina de gaz, de petrolu, de ulei mai bună decă cea de ceră, stearin s^eu s^eu: dintre aceste din urmă cea de ceră este mai curată, cea de s^eu e cea mai slabă. Gazul i^{er}ă întrece pe t^ote celelalte.

Când ne conturbă lumina pr^e ageră, facem bine decă ne inarmăm ochii cu ochilari cenuși, precum fac aceia cari călătoresc pe apă, prin neuu, prin pustii de

nisip s^eu cari s^unt siliți s^e petrecă între p^ăreți scilpicioși și pe podine luciose etc. Diferența grabnică a luminii încă are are o influință de tot negativă asupra ochilor. Cine n'a celit cu sfășiere de inimă despre acei nefericiți condamnați ai republicii Veneția, cari suferind mai întăiu ani mulți de captivitate între murii întunecați, de odată li se aduse înaintea ochilor fer înroșit, ce de regulă le causă orbire?

Băieții cari lucrăză în sinul pământului la lumină debilă artificiosă și ies i^{er} de odată la lumina ageră a țilei, încă de multe ori nu o p^ățesc mai bine. Scădere mare aduce cu sine și privirea în s^ore și în lună. Asemene și demin^eța s^e nu deschidem tablele fereștilor numai decă, decă deschidem ochii, ci s^e ne deprindem ochii mai întăiu la o lumină domolă. Dormitul cu față c^ătră lumină s^eu c^ătră o lampă de nopte i^{er} se interdic^e cu tot deadinsul. Precum ne este oprită lucrarea la lumină pr^e debilă, așă s^e ne ferim și de o lumină pr^e ageră și de ocupațiune lungă în s^ore. Cetirea s^eu scrierea merg^end s^eu călătorind cu carul, e de tot stricătiosă pentru ochi, asemenea și decă ne vine lumina în ochi din t^ote părțile s^eu decă căp^ețăm lumină de diverse colori s^eu de diverse evantități de odată.

Decă unele din aceste condiții binefăcătore nu ni se pot implini, atunci facem bine, decă din când în când înterumpem lucrul și dăm ochiului timp de recreație. Din lumina pr^e ageră s^e venim din când în când în umbră. Cel ce se ocupă cu obiecte mici și de apr^ope, face bine decă în tot anul pauseză mai multe s^ept^emăni.

Sa nașce de multe ori întrebarea, ca din considerația ochilor, la ce ram al industriei și al ocupațiilor s^e se aplica cutare s^eu cutare băiat? Art^ă dice intraltele: Cine dispune de ochi sănătoși, se p^ote aplica la ori ce ocupațiune, altminte însă acela ce dispune de ochi nenormali: Myopul p^ote cfeptuî lucrul cel mai fin, decă acela permite apropierea până în 10—25 centimetre de ochi, pentru obiecte mai îndepărtate este neapt. Cine suferă de slăbiciunea vederii, va s^e țică, nu p^ote deosebi destul de bine obiectele fine chiar și din apropiere, acela s^e se ferescă de o ocupațiune ce pr^eține vederea subtilă. Ac^esta se p^ote țice și despre acela, ce e slăbit numai de un ochiu. Acela ce în copilăria sa a suferit de inflamații de ochi, s^e se ferescă de ocupațiunea în fum, prav. evaporațiuni agere, foc, căldură etc. Fetele debile, chlorotice, anemice, s^e nu se dedice mult lucrurilor subtile de mână, c^ăci pr^e ușor pot căp^eta inflamații de ochi.

Alte condiții, cari pot causă morburii de ochi și de cari avem s^e ne păzim s^unt: Colb, fum de lemne și lutun, evaparațiuni; mai departe corpuri străine, apă f^{er}tă, var, acide minerale, recolă, lovituri la cap. Obiectul cel urit de a ap^esă cuiva ochii pe dind^orc^opt e cu totul condamnabil, c^ăci produce de multe ori orbire.

Pentru vindecarea r^eului causat prin condițiunile de sus avem de a observă următorele: Ochii văt^emați prin ingrediențe agere se pot linișci prin sp^elare cu apă rece; corpurile străine se scot afară și pe ochiul lovit, văt^emat, se aplică apă rece. Arsurile de foc, var, cenușe, se pot potoli prin substanțe uleose, ulei, unt etc.

Influință stricătiosă asupra ochilor mai au: intristarea, sup^erarea, pl^ănsul îndelungat etc.; ele produc slăbirea vederii; lutunul și spirt^osele i^{er} s^unt inimici mari ai ochilor. În fine și organismul debilitat p^ote ave asupra ochilor i^{er} numai influință negativă. Așă putem afirmă: ochi sănătoși în corp sănătos!

Dr. Ioan Moga.

Cum aş vré!

Cum aş vré să nască 'n sinu-mi
Visurile ce s'au stins
Şi zimbirea să ocupe
Locul vecinicului plâns.

Cum aş vré-a trăi 'n credinţă,
Că şi astăzi sunt iubit,
Ca şi 'n ziua 'n care 'n lume
Eram cel mai fericit.

Cum aş vré încă odată
Să o strâng la sîn cu dor
Şi în dragostea ei dulce
Să mă 'mbăt ş-apoi să mor.

Cum aş vré, o Dămine sfinte!
Ca să n'o fi cunoscut;
Ori să nu-mi mai fie dragă,
S'o urese ş-apoi s'o uit.

Dar nu pot şi 'n ori ce parte
Aţintesc privirea mea
Şi în inimă şi 'n gându-mi,
Şi în lume-i numai ea.

V. B. Muntescu.

Resbelul de 30 de ani.

— Schiţă istorică. —

(Fine.)

IV.

Urmări ulterioare.

Atât resbelul de 30 de ani, cât şi pacea de Vestfalica au produs nişte urmări de foarte mare însemnătate pentru Europa într-aga, cari formeză o serie lungă de evenimente politice, şi cari se pot cuprinde în următoarele: precum pacea vestfalică în Germania, aşă şi pacea de Linz în Ungaria şi Transilvania au regulat afacerile religioase între protestanţi şi catolici şi au delimitat cu precizie starea bisericeşti protestante. Aceste două păci au servit protestanţilor drept basă solidă şi fundament al dreptului lor bisericesc, la care totdeauna s'au provocat până pe timpul edictului de toleranţă (Iosif II), când toate confesiunile din ţară fură egal îndreptăţite.

Francia. Prin pacea vestfalică Francia s'a ridicat la rangul de mare putere, a căpătat augmentare teritorială la Ren, prin ce a devenit mai puternică, şi Richelieu a depus firul conducerii politice europene în mâna Franceşilor, de alta parte fiind custodele păcii vestfalice, a avut ocaziune a se amesteca în afacerile Germaniei, a influenţat deciziunile aceleia, şi a aţigă pe principii germani contra împăratului. Prepotinţa sa ş-a basatu-o pe puterea cultivei sale mai înalte şi a baionetelor; cultura francesă a deschis limba şi datinele spaniole din usul de pân'aci, ieră limba francesă a devenit limba diplomaţilor europeni, încât în scurt după aceste Francia ş-a ajuns epoca de aur sub Ludovic XIV, ca Roma sub August, a început rebele de cucerire, cari i-au tot mărit referinţele teritoriale.

Germania. Prin deciziunile vestfalice puterea imperială a devenit umbră şi vis, deoarece în cele mai de frunte afaceri imperiale aducea deciziuni valide adunarea imperială, unde predominau principii suverani, membrii cu vot decisiv s'au înmulţit, fiind că episcopii protestanţi încă au căpătat drept de intrare; sfera de

activitate a principilor imperiali au luat dimensiuni mari, ostile simbriaşe s'a conservat şi pe viitor, fiind că nobilimea şi burgesia s'au desvătă de exerciţiul armelor, şi domniilor puteau uşor să sufoce ori ce opoziţiune. Mulţimea consilierilor şi a dirigătorilor aulici au tras după sine urcarea dărilor, secularizarea bunurilor preoteşci a cauzat relaxarea drepturilor principilor, aşă încât Germania ni înfaţosează tabloul unei confederaţiuni destramate, deoarece fie-care principe se consideră domn absolut pe teritoriul seu. Astfel s'au format o mulţime de principate mici, ca rezultatul natural al individualismului german.

De şi acesta pace se consideră în cauze religioase ca o lege fundamentală, protestanţii totuş s'au persecutat sporadic.

În decursul resbelului Germania, ca teatrul aceluia, a suferit mai mult: numărul locuitorilor în Bohe-mia dela 4 milioane a scădut la 400.000. În Pfalzul de ore-când înflorit au rămas în viaţă numai 200 ţăreni. În Hessen-Kassel 17 oraşe, 47 întăriiri şi 400 sate au cădut victima vandalismului bellic. În Saesonia numai în 2 ani au perit 900.000 oameni, în Augsburg din 90.000 locuitori au rămas numai 6000. În Bavaria singur într'un an s'au nimicit la 100 de comune, în Saesonia inferioară în Göttinga locuitorii au scădut dela 1000 la 500; în Nordheim 300 de case au rămas fără locuitori.

Relativ la starea Germaniei sunt caracteristice următoarele: Consiliul municipal al Berlinului scrie în 1640: „Nu mai au cu ce să se nutrească oamenii şi ţera se pustieşce. Pe o întindere de 4 mile nu se găseşte adeseori nici om nici animal, nici chiar câni sau măte, ne mai fiind cu ce să se plătească funcţionarii, mulţi din ei se înecă, se spânzură sau se înjunghie“. De asemenea se ceteşce în raportul magistratului din Preslav cu data 9 febr. 1639: „Fiind că, din cauza resbelului, pământurile au rămas de mai mulţi ani nelucrate, traiul a ajuns aşă de scump, încât pretotindene se aud plânsurile şi ţipetele oamenilor, cari mor de fome. Se mănăncă câni, măte şi chiar cadavrele morţilor. În multe locuri fometea a ajuns aşă de mare, încât oamenii se atacă unul pe altul: cei mai tari ucid pe cei mai slabi şi-i mănăncă“.

Rotteck astfel descrie starea tristă de după resbel a Germaniei: Deja în anii primii ai resbelului mare parte a Germaniei eră devastată, miseria înfiorătoare, care s'a escat în decursul resbelului, ş-a estins flagelul seu şi peste ţeri până acuma cruţate, încât calamitatea a devenit aşă de mare încât limba omenescă nu e capabilă s'o descrie. Germania până la cel din urmă aughiu plină de ruine şi sculdată în sânge, eră aproape de abisul celui mai dur barbarism şi vandalism îngrozitor. Acesta a fost opera aventurierilor celebri (Wallenstein, Mansfeld) şi mădua ţerii o sugeau amicii precum şi inimizii. Ostaşii se luptau pentru simbrie şi jaf, ducând rolul unor jefuitori şi lotri de drumuri, o mulţime de ostaşi rămânând fără ocupaţiune s'au prefăcut în furi. Încă şi acum se ved urmele triste ale acestui resbel în unele părţi ale imperiului, şi rămânerea îndărătru a Germaniei în cultură numai acestui resbel se poate atribui. Mai departe după resbel s'a lăit în măsură mare superstiţiunea, ignoranţa şi ciurma, generaţiuni întregi au vieţuit şi murit fără de a suride. Acesta a fost starea Germaniei după resbel“.

Svedia. Svedia prin pacea vestfalică a căpătat ţeri germane, ieră la marea baltică a căpătat porturi, prin ce Germania s'a deschis cu totul dela mare; prin cucerirea teritorială şi prin cele trei voluri în adunarea imperială s'a ridicat la gradul de putere mare; prin porturile sale a tras la sine comerţiul Germaniei, ier prin voturile sale din adunarea imperială a exerciat în-

fluință decizătoare în cauzele imperiului măn, încât toată puterea și bunăstarea Svediei se datéză dela resbelul de 30 ani, cari a și susținutu-o până la lupta dela Pultava 1709, când preponderanța ei a ajuns în mâinile Rusiei, care de atunci cu brațele unui polip amenință sörtea Europei.

Dinastia habsburgica. Familia habsburgică după pacea vestfalică a început cu totul a decadé. Perdând mare parte a posesiunilor sale avute în Elsația și la Ren, acele au ajuns în mâinile Franceșilor. Puterea imperiului în adunările imperiului n'a avut mai mult energia de mai înainte, ci a devenit numai umbră. Nimbul vechiu al demnității și splendoriei regeșei a dispărut cu totul, mai departe dinastia ș-a perdut influința și rolul de dictator în cauzele Europei; în resbelul de succesiune spanic a perdut toată Spania și nu demult, în zilele noastre toată Germania, a cărei supremație a ajuns în mâinile regelui Prusiei.

Agricultura, industria și comerțul. Din cele precedente se vede apriat că consecințele resbelului de 30 de ani pentru agricultură și comerț au fost foarte daunose, și anume în decursul resbelului au perit o mulțime de brațe, vitele s'au recuirat, ier pământul a stat nelucrat, devastările militareșei au prefăcut regiuni întregi în deșerturi; mai mulți capi de familie aflându-și mörtea în resbel, familiile acelora au ajuns la sapă de lemn, urmele de odinöră a unor cetăți și comune înfloritoare erau semnalate cu ruini fumegătoare și cenușe; nici obiectele artistice nu au ramas cruțate. Cu un cuvânt resbelul a născut în toate resbel.

Atelierele industriale au devenit góle, deoarece clasa de mijloc a sângerat în lupte, și de și pământul cu timpul ș-a recăpătat ierăș productivitatea de mai înainte, industria și comerțul ș-au perdut pentru totdeauna starea înfloritoare de mai înainte, încât nici descoperirea Americii și a calei indiane nu au fost în stare a da comerțului un alt avantajiu. Statele maritime au tras la sine tot comerțul marin, nisuiindu-se a-l nutri și estinde prin sistemul colonial. Puncturi centrale de comerț au devenit de aci încolo Lisabonul și Amsterdamul.

Superba confederațiune comercială Hanza, care până aci a domnit mările și fluviiile, și în evul meș a avut până la 80 de cetăți, jucând un rol însemnat în comerțul acelor timpuri, a decădut cu totul și abia ș-a mai ținut influința sa peste Hamburg, Lübeck și Brema.

Locul celor mai multe orașe imperiale s'au ocupat de cătră capitalele domnitorilor. Pe căile de negoț nu se putea trece cu siguranță, din cauza că mulți ostași rămânând fără pâne, s'au făcut jefuitori de drumuri, astfel tîrgurile și depozitele de mărfuri furé nevoite a se transpune la alte locuri, tot pe contul negoțului, bannii erau puțini în țără.

Cultura frumósă a seclului XVI a decădut cu totul, de aci încolo în Europa a devenit domnitoare literatura și moda franceză, datinele spaniole cedând locul celor franceze.

Situațiunea politica în genere. Cu finea resbelului de 30 de ani religiunea încetă de a fi singurul mișcător al catastrofelor politice în Europa, ea fu înlocuită prin o politică rece și bine calculată, care a culminat în manținerea echilibrului politic, considerând drept cele mai bune mijloce sporirea avuției naționale și a armatelor permanente. Din timp ce sfera activității interne a statelor s'a întins, veniturile suveranilor basate pe vechile domenii, deveniră insuficiente. Aceșta făcú pe ómenii politici a căntă alte mijloce pentru sporirea veniturilor statului, și fiind că statele maritime le descoperiră pe aceste în comerț și colonii, toate staturile

în scurt îmbrățișară sistemul comercial, care pe domnitori i face mai indepenți de supușii lor.

Aceșta teorie de economie națională nu a considerat ca avere reală, nici domeniile, nici contribuțiunile fonțiare, ci numai cantitatea banilor căștigați prin comerț și manufactură. Fieșce-care stat s'a nisuit, ca cât mai multe produse se vëndă, și cât mai puține se cumpere (import și export), și deoarece calitatea produselor mai mare parte depinde dela climă, drept aceea staturile Europei s'au nisuit a-și aședă colonii și case comerciale în țările mai calde spre vinderea articilor lor comerciale, care împregiurare a dat naștere societăților de negoțătorie.

Însé acest sistem comercial a produs urmări triste atât în timp de pace, cât și în timp de resbel; în timp de pace, pentru că acel sistem s'a protegiat pe conta agriculturii, un stat a început să fie jelos față de altul, din care a urmat numai un odiu reciproc, care adeseori a devenit cauza celor mai sângeróse resbele. În timp de resbel un stat se nisuiă a nimici comerțul și coloniile celuilalt, și adeseori nu numai beligeranții ci și neutralii încă suferiau daune, cei puternici atacau pe cei mai slabi și seú i siliau să ia parte la resbel seú să întretină armate mari.

Cu cât s'a lătit mai tare sistemul comercial, cu cât a crescut mai tare neîncrederea, invidia și ura reciprocă: cu atât a crescut mai tare și numărul oștilor permanente, cari au garantat starea și odihna domnitorilor.

Însé aceșta instituțiune a costat popóarele multe sacrificii, întreținerea oștilor permanente pe mai multe staturi le-a adus la sapă de lemn, a schimbat relațiunile țărilor, au susținut despotismul, politica cabinetelor, și puterea guvernelor, adeseori au stimulat pe domnitori la întreprinderi aventurose, prin cari au călcat în picioré drepturile popórelor. Numai echilibrul politic a mai mărșinit în câtva ambițiunea și pofta de cucerire a unor domnitori (alianța triplă).

Și până astăzi întreținerea armatelor permanente amenință cele mai multe state cu nimicire totală.

Situațiunea politica a staturilor singuraticé europene. După pacea de Westfalia, după cum am declarat și mai sus, în sistemul staturilor europene locul prim l'a ocupat Franția; preponderanța sa ș-a basatu-o pe puterea-i proprie și pe debilitatea celorlalte staturi. După ce a devins partidele și a legat pacea de Pyrenei, în curënd s'a redicat la culmea desvóltării sale atât morale, cât și materiale. Până când celelalte staturi, cari până atunci au dus rolul principal în politică, au slăbit de tot: Spania prin politica sa cea rea, ș-a perdut toată splendoréa de mai înainte. Portugalia, care sub mâna de fer alui Filip II a suferit, mai mult s'a împărțășit de sörtea Spaniei. Anglia, care sub Elisabeta se redicase la o putere pe mare, prin luptele de partide își perdú toată însemnăitatea. Țările germane de jos, cari desvóltase o industrie înfloritoare, s'au aruncat cu totul pe terenul comerțului. Austria debilitată în resbelul de 30 ani, eră ocupată cu apărarea subsistenței sale contra Turcilor. Imperiul germán a zăcut sub influința Franceiei. Italia despărțită în o mulțime de provincii, eră mai mult un concept geografic. Svedia vindecându-și ranele căpătate în resbelul de 30 de ani, a început a se redică prin avantajul mării baltice. Dania și Polonia puteau fi periculóse numai pentru vecinii lor.

Din contra Rusia numai acuma sub dinastia Romanov începe a se arédica la óreșcare preponderanță politică.

Istoria eventaliului.

— După *Pf. G.* —

Cea mai dragălaşă jucărie și tot de odată cel mai plăcut obiect pentru completarea toaletei unei dame e eventaliul. Usul lui e tocmai așa de vechiu, ca ȋnsaș omenirea și fără îndoieală mai ȋntâi în răsărit, ca în lăgănul genului omenesc, se întrebuiță, unde relațiunile naturale siliră pe ȋmeni, ca de o parte aducând aerul în mișcare, prin acăsta s'e-l mai rĂcorĂscă, ieră de altă parte s'e se apere in contra mulțimei insectelor.

La început frunzele cele mai mari și mai tari de arbori serviau drept obiect spre a mișcă aerul; fragilitatea lor însă indemnă mintea omenĂscă cea atăt de scrulătore la căutarea altui obiect cu ceva mai solid. Ca atare s'e adevĂri împĂnătura pasĂrilor, adevă penele și aripile lor, cari legate mai multe la olaltă și întărite de un mĂnunchiu serviau drept cele mai pompoșe eventalie. Atari eventalie, ce aveau formă semi-cercuală, primă-dată în India veniră în modă, și s'e manau de cătră sclavi. Tot astfel de eventalie întrebuițau și egiptenii cei vechi; ma la aceștia așa tare s'a fost lățit usul lor, căt se întrebuițau și ca semne de bătaie în casuri de resboie.

După o tradițiune chinesĂscă eventaliul il inventă, s'e mai bine đis întrebuiță mai ȋntâi fiica unui mandarin. Odată adevă lucind tare sĂrele, ea iș trase jos ȋvĂlĂtura de pe obrađ, și începĂ cu ea aș face vĂnt ca s'e se mai rĂcorĂscă. Eșemplul ei fu urmat apoi ȋndată de ȋnrĂgă adunarea, ce o ȋncunjură, și avĂ acel efect bun, ca de aci ȋnainte începură ȋmenii în loc de ȋvĂlĂtura a se apără cu eventaliu în contra arșĂii sĂrelui. Tradițiunea acăsta ȋnsĂ pare a fi de puțină valĂre, de ȋrece numirea chinesĂscă a eventaliului ȋncă se pĂte rĂduce la frunze s'e la pene de pasĂri, ceea ce ne face a crede, că primul eventaliu și la chinesi putĂ s'e fi fost compus din vre-o frunđă de arbore, s'e din vre-o aripă de pasere.

Dar ori și cum s'e fi fost, chinesi nici decum nu au întrebuițat pentru totdeuna eventaliul de frunđă s'e penă, ci se nisură din ce în ce a-l perfecționă. Ei inventară eventalie de papir și de mĂtasă, ma cu timp și osul de elefant, scoica de mĂrgăritar și arborul numit sandal (de Brasilia) ȋncă se întrebuiță spre fabricarea eventalielor, dintre cari cele mai multe esceleu prin aurierea lor cea elegantă. ȋnsĂ ori căt de frumoșe și de prețioșe erau eventaliele aceste, totuș aveau acea scĂdere, că nu se puteau ȋndoi, adevă adună la olaltă. Când s'au inventat apoi atari eventalie, cari s'e se pĂte adună la olaltă? acăsta ȋntrebare nu s'e pĂte stĂtori cu totă certitudinea. Gloria ȋnvențiunii acesteia de cătră unii se atribue Franceșilor, de cătră alții din contra se adseriea Japonesilor.

Eventaliul emigră din rĂsărit mai ȋntâi în Bysanț și apoi în Roma. Dintre autorii classici mai timpurii Euripide face amintire despre el, ȋncăt adevă ne enareză că un sclav cu ajutorul eventaliului făcea recreare dĂmnei sale, apĂrând-o în contra căldurei celei mari a sĂrelui. Damele cele mai de frunte ale Romanilor, când ieșiau la preumblare, erau ȋnsoțite de portĂtori de eventalie (flabelliferae); cu ocașiunea ospetelor ȋncă figurau atari portĂtori de eventalie, datorința lor eră a produce ȋspĂșilor aer rĂcoros în tot decursul ospĂșului. După afirmarea celor mai vechi istorici descĂntĂtĂrele ȋncă se recoriau pe sine, când profĂteau

cuiva venitorul, ma și în timpul cultului divin ȋncă eră în us eventaliul, nu numai la pĂgăni, ci mai tĂrđiu și la creștini. Diaconii cu ocașiunea sĂntei mise decomun erau provĂđuți cu eventaliu (flabellum) cu care apĂrau atăt pe preotul celebrator, căt și pĂnea și vinul în contra mușcelor. Damele frunțase ale evului međ portau eventaliul legat de brĂu; cele mai plăcute erau apoi eventaliele făcute din pene de pĂun, fasan și papagal. În secul al XVI-lea industria de eventalie luă un sbor fĂrte frumos; mĂnunchiurile lor deĵa se decorau nu numai cu aur, ci și cu petri scumpe, mai tĂrđiu se puneau în ele ȋncă și oglinđi mici.

La ȋnceputul secului al XVII-lea usul eventaliului eră deĵa lățit în totă Europa; damele cele seriĂse ale Germaniei tocmai așa de grĂcioș șcieceu cochetă cu el, ca damele cele cu ochi atrĂgĂtori ale Spaniei. Ma în Anglia, ca s'e și pĂte ȋnsuși secul frumos căt mai curĂnd o manuară grĂcioșă a eventaliului, se ȋnființară școli anume pentru acest scop. Cea mai mare ȋnfluință ȋnsĂ o avĂ eventaliul în societĂțile din Francia. În intrigile politice tocmai așa rol ȋnsĂmnat jucă eventaliul, ca în aventurile amorĂse; și tocmai așa nu-ți puteai ȋnchipui vre-o damă mai de frunte fără de eventaliu, ca un soldat fără de sabie. Damele franceșe așa erau de destere și cu o așa grĂcioșitate neimitabilă șcieceu manuă eventaliul, în căt singur despre acăsta ȋncă le puteai cunĂșce ȋndată în ori ce societate.

Pe la finea secului al XVII-lea vedem, că se mĂresc din ce în ce mai tare eventaliele; anume điarele pentru modă stĂtorină principiul acela, că mĂrimea eventaliului trebuie s'e fie în o proporțiune egală cu mĂrimea vestmintelor, și astfel se ȋntĂmplă că multe dame ȋntru adevĂr se fĂliau pe strade cu niște eventalie uriașe. Dar aceste curĂnd fură eschise din modă prin eventaliele așa numite „liliputi“, cari erau mai mici. O scrĂtore iș făcĂ urmĂtĂrea observațiune la eschiderea acăsta: „Când damele ȋncă erau modeste și șcieceu roși, purtau eventalie mari, ca s'e aibă cu ce a-ș acoperi fața. Acum fiind că nu șcieu roși și nu-și pretem fața, se ȋndestulesc și cu eventalie mai mici“.

Pe timpul revoluțiunii franceșe se provedeau eventaliele cu deosĂbite figuri simbolice; mai usitat eră simbolul libertĂții, egalității și frĂțietății.

În presente de cea mai mare estindere se bucură eventaliele de finic, constatĂre din o singură frunđă de finic, cari cu milĂnele se importĂzĂ de prin China și Japonia. SĂnt eventalie și de paie, cari se fabrică în giurul Florenței, ma veniră în modă și cele de pene, cari se fac mai cu sĂmă în Nord-America și Brasilia. Se pĂte đice cu totă siguranța, că nu este provincie pe suprafăța pĂmĂntului, în care s'e nu fie în us eventaliul, acĂruu chiamare e, ca omul cu ajutorul lui s'e se rĂcorĂscă, când e căldură mare.

ȋnsĂ lumea ȋnrĂgă șciece, că fie-care mișcare a eventaliului are și o ȋnsĂmnatate tainică. El de multe ori ȋnlocușce vorbirea, ma cu ajutorul lui se fac unori conversĂrile cele mai secrete. Poți cu el lĂudă, desprețui, ȋncurĂgiă, spĂriă, ȋnduplecă și deride; apoi tocmai așa e de ȋndemĂnatic spre declarațiune de resboiu, ca spre ȋncheiere de pace, spre rĂință ascunsă tocmai așa ca spre debilitate, cu un cuvĂnt: eventaliul e un alter-ego al damelor și interpretele simțurilor lor celor mai ascunse.

Ioan Petran.

Premiile Academiei Române.

— ÎNȘCIIINȚARE. —

După decisiunile luate de Academia Română, în sesiunile de până la anul 1882, concursurile propuse de Academie sĂnt cele urmĂtĂre:

I. *Premiul Nasturel Herescu* de 4000 lei Seria B, se va decerne în cursul sesiunii generale din martie-aprile 1883, unei cărți scrise în limba română cu conținut de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 ianuarie până la 31 decembrie 1882.

II. *Premiul Statului Heliade-Radulescu* de 5000 lei se va decerne în cursul sesiunii generale din martie-aprile 1883, unei cărți scrise în limba română cu conținut literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 ianuarie până la 31 dec. 1882.

NB. Concurenții la aceste premii vor binevoi a trimite la cancelăria Academiei Române în București — palatul Universității — operele lor, cari vor fi în condițiile de timp aci însemnate, în câte două-spredece exemplare, până la 31 dec. 1882.

III. *Marele premiu Nasturel-Herescu* din Seria B, în sumă 12.000 lei, se va decerne în cursul sesiunii generale din martie-aprile 1885 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 jan. 1881 până la 31 dec. 1884.

NB. În privința premiilor „*Nasturel-Herescu*” de sub nr. I și III, se pun în cunoștința publicului următoarele dispozițiuni din codicilele repausatului întru fericire C. Năsturel-Herescu :

„B. Premie pentru opere publicate.

În tot anul Societatea Academică Română va avea a premii, din veniturile fondului *Nasturel*, o carte tipărită originală, în limba română, care se va socoti de către Societate ca cea mai bună publicațiune apărută în cursul anului.

» Aceste premii vor fi de două specii :

» 1. În trei ani consecutivi, d'a rândul, se va decerne câte un premiu de patru mii lei. Nr. 4000 L. n. *minimum*, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat;

» 2. Ieră în al patrulea an, se va decerne câte un premiu fix de lei 12.000, carele se va numi „*Marele premiu Nasturel*”, operei, care va fi judecată ca publicațiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenți. Acest premiu nu se va decerne unei lucrări, care va fi obținut deja unul dintre premiile anuale, de cât defalcând dintr'ensul valoarea premiului precedent.

» Operele cari se vor recompensa cu acesta a două serie de premii, vor tracta cu preferență despre materiile următoare :

» a) Scrieri serioase de istorie și științele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria țelilor române;

» b) Scrieri de religiunea ortodoxă, de morala practică și de filosofie;

» c) Scrieri de științe politice și de economia socială;

» d) Tractate originale despre științele esacte;

» e) Scrieri enciclopedice, precum dicționare de istorie și geografie în cari se între și istoria și geografia României; dicționare generale sau parțiale de științe esacte, de arti și meserii, de administrație și jurisprudență, și alte asemenea lucrări utile și bine întocmite;

» f) Cărți didactice de o valoare însemnată ca metod și ca cuprins;

» g) Dicționare limbistice în limba românească, mai ales pentru limbile antice și orientale, adică limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavona vechiă, și altele;

» h) Publicațiuni și lucrări artistice de o valoare se-

riosoasă, adică relative la artele plastice, arhitectură, pictură, gravură și chiar opere musicale serioase, pe cari aceste toate Societatea Academică Română le va putea aprecia atunci când își va întinde activitatea ei și asupra tuturor materiilor de bele-arte;

» i) Scrieri de pură literatură română, în prosă și în versuri, precum poeme, drame și comedii serioase, — mai ales subiecte naționale, — și ori-ce alte opere de înaltă literatură. Acestea mai cu seamă aș dori să se acorde „*Marele Premiu Nasturel*”, când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică dezvoltării literaturii naționale”.

La aceste se mai adaug următoarele dispozițiuni luate de Societatea Academică :

1. La concursurile acestor premii se pot prezenta și opuri preînnoite în noue edițiuni, cari se vor fi retipărit în cursul anului de autori în viață.

2. După cuprinderea chiar a testamentului, traducțiunile din limbi străine sunt escluse dela concurs; se va face însă excepțiune pentru acele traducțiuni de pe opuri străine clasice, cari :

a) seu prin dificultățile învinse ale unei perfecte reproduceri în versuri românești, vor constitui adevărate opuri literare ale limbei române;

b) seu prin anecdotarea de elucidări și de note științifice, cu totul proprie traducătorului, își vor fi însușit meritele unor lucrări originale în limba română.

3. Cărțile premiate de Academia Română din alte fonduri ale sale seu cele tipărite din inițiativa și cu spesele ei, nu pot intra la concurs pentru premiile *Nasturel* din seria B.

4. Premiile *Nasturel* din seria B, se pot acorda nu numai unor opuri complete, ci și părți unui op tipărit în cursul anului, cu condițiune însă ca acesta parte să fie de valoarea și de întinderea unui volum și nu de ale unei simple fasciure, minimum 400 pag. format în 8°, garmond.)

5. Premiarea unei părți a unui op la un concurs anual nu împedecă premiarea unei alte părți a aceluiași op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime și pseudonime vor putea fi admise la concursul cărților tipărite, ier autorii lor, spre a primi premiile acordate, vor trebui să justifice proprietatea lor.

IV. *Premiul Nasturel*, Seria A, de 5000 de lei, se va acorda în sesiunea generală a anului 1883 cele mai bune disertațiuni în limba română asupra următorului subiect :

» *Istoria tipografiei la Români*”.

Întinderea lucrării va fi de 15—20 côle de tipar, în 8° ordinar cu litere cicero. Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi 31 dec. 1882.

V. *Premiul Statului Lazăr*, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală a anului 1883 celei mai bune disertațiuni, scrisă în limba română asupra următorului subiect :

» *Studiul asupra agriculturii, industriei și comerțului în România*”.

Lucrarea va trata despre starea actuală a acestor trei ramuri de producțiune și despre mijlocele de a le ameliora. O ochire asupra istoriei economice a României în secolii XVII, XVIII și XIX va precede acestui studiu. Studiul va fi făcut din punctul de vedere economic și tehnic. Manuscrisul trebuie să cuprindă materie pentru cel puțin 300—400 pagini de tipar în 8° garmond. Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 dec. 1882.

VI. *Premiul Alesandru Ion Cuza*, de 4000 lei, se va decerne în sesiunea generală din primăvera anului

1883, celei mai bune disertațiuni în limba română asupra următorului subiect :

„Istoria Românilor în Dacia Traiană, dela Aurelian până la fundarea principatelor Moldova și Țera-Românească“.

Întinderea operatului va fi de 20 côle de tipar în 4° mic sau 8° ordinar, cu litere cicero. Terminul prezentării manuscriselor va fi 31 dec. 1882.

Manuscrisele relative la premiile sub nr. IV, V și VI se vor prezenta anonime, purtând o devisă, care va fi reprodusă pe un plic sigilat conținând numele concurentului.

Academia își rezervă dreptul de a tipări în publicațiunile sale disertațiunea ce se va premia.

VI. *Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public*, în sumă de lei 1500, se va decerne în sesiunea generală din primăvera anului 1883, celei mai bune cărți didactice în limba română din câte se vor fi tipărit cu începere dela 1 iulie 1879 până la 31 decembrie 1882. Acesta dată este și terminul estrem al depunerii la cancelăria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs.

Deșertul.

— La ilustrațiunea de pe pagina 201. —

Este periculos a călători pe mare. Caprițiul vânturilor poate să-ți stingă viața la ori ce moment. Dar este mai periculos a călători acolo, unde nu vezi nici un strop de apă, în deșertul infinit al Zaharei.

Este îngrozitor a te obose în deșerturi, părăsit de toți, nevedând un fir de ierbă și neputând să afli un strop de apă cu care să-ți stîmperi setea.

Ilustrațiunea din nr. prezintă înfățișează o caravană astfel rătăcită. Cine știe de câte săptămâni au ajuns acolo natericiții? Fomea i-a cuprins, setea i-a ars, și însădar au mers zile lungi, n'au găsit mântuiriță.

Au murit toți. Omeni și animale. Nimene nu le-a săpat mormânt. Numai vântul va acoperi cadavrele lor cu firfă adusă din departare.

I. H.

Literatura si arte.

Edițiune nouă din „Lira Mea“. Exemplarele de lucș trecând tôte, în timp de două luni, s'a scos a două edițiune, care e și mai frumos legată decât cea d'întăiu. Prețul însă rămâne tot cel vechiu, 3 fl. Fiind că sînt de mai multe colori, onorab. abonanți binevoiescă a-și alege colorile, cari le plac mai mult. Colorile sînt următorele : alb cu rosa, alb cu vînet deschis, roșu cu vînet deschis, roșu cu vînet închis, roșu cu alb, vînet închis cu rosa, verde cu galbîn, vînet deschis cu galbîn, vînet deschis cu rosa. Totodată observăm, că exemplare cu 2 fl. nu mai avem. Din edițiunea populară însă, cu câte un fl., se mai află exemplare. *Edițiura Familiei.*

Ortografia și Academia română. Relativ la cestiunea acésta, scotem din raportul secretarului general al Academiei următorele șire : „Pentru sesiunea viitoare ați amănat și nouile desbateri asupra ortografiei, provocate de o propunere a dlui membru Quintescu, care a aflat concluziile noastre de anul trecut nu destul de clare și ne-deajuns complete. Dvostre, bucu-roși de a fi vedut marele succes dobândit de Academie cu ortografia ce ați votat în 1881, ortografie introdusă oficial în școle și adoptată de inteligința română de peste Molna ca și de peste Carpați, ați lucrat foarte prudent nereîncepînd așa dicînd a două di să răsturnați ceea ce cu atăta anevoință ați reușit a clădi abia

ieri. Cum diceam în ședința finală dela 6 aprilie 1881, Academia nu a decis regulamentul ortografic nemutabil și etern, dar acum că mari pași s'au făcut spre bine, simțim cu toții necesitatea de a procede în modificarea lui ulterioară cu multă prudență și cu veghiare ne-adormită, să nu stricăm ceea ce este bun în acest laudabil compromis al desbaterilor noastre de numeroși ani.“

Profetul Jô'el. Tradus și esplicat după textul masoretic de Emilian Wojacki, dr. în teologie și perfect la seminariul clerical ort. or. din Cernăuți. Sub acest titlu a apărut la Viena, în editura autorului, și în tipografia statului și a curții, o broșură de 74 pagine. Lucrarea prezintă este unul din rezultatele studiilor făcute de autor pe la universitățile din Viena, Innsbruck și Strassburg.

× **Călăuza Agentului fișcal**, colecțiune de legi, regulamente și instrucțiuni financiare, în vigore la 1 aprilie 1882 pentru serviciul agenților de control în România, constatare, percepere și urmărire, culese și adnotate de dl Teodor A. Myller, director al contribuțiunilor directe și al ordonanțării, a eșit de sub tipar la București. Volumul e de 460 pagine și se vinde la librăria Socec pe prețul de 3 lei. Dl Myller promite a scote în curînd, ca supliment la acésta interesantă colecțiune, și „Dicționarul agentului fișcal“, cuprindînd esplicarea termenilor întrebunțați în finanțe.

Manual pentru usul băilor de mare, carte foarte trebuinciosă și indispensabilă atât familiilor cât și particularilor, arătînd cum trebuie a se întrebunța băile de mare, la ce anume bôle și persoane sînt folositoare și la cari sînt vătămătore; cu descrierea termenilor mării din orașul Constanța; între cari cuprinde și alte cunoșcințe folositoare. Prețul 1 leu 50 bani. Se află de vîndare la principalele librării din București și la dl P. P. Constanțianu în orașul Constanța, trimițîndu-i-se prețul cu adresa, se va espedia franco.

Ce e nou?

Hymen. Dl Pavel Fasic, jude regesc de cerc în Vașcân, Bhabia, duminica trecută ș-a serbat cununia cu domnișora Ecaterina Roman în Sibiu. La cununie a celebrat însuș Esc. Sa mitropolitul Miron Romanul, unchiul miresei, ier ca cumetri au funcționat dl Parteniu Cosma și dna soție. Corul vocal român sub conducerea dlui G. Dima a cântat frumos. Sêra s'a dat în onorea părechei noue o serată splendidă la dl și dna Cosma, serata a durat până demineta la 3 ore.

Școlile române în Macedonia fac progres considerabil. Dar sînt numai 20, pe cât timp — precum se scrie „Binelui Public“ — este necesitate de mai bine de 400. Guvernul turcesc a început și el să respecte mai mult elementul românesc. În orașul Bitolia guvernul otoman anunciînd supușilor sei, că în curînd va aplică reformele politice provêdute prin tratatul dela Berlin, a făcut acésta nu ca pîn'acuma, redactând afișurile în limba turcă și greacă, ci și în limba română, lucru ne mai pomenit în analele împêrăției turcesci. Greco-manii, căci familii grecesci nu esistă în Bitolia mai multe decât trei și mitropolitul, în amărăciunea lor au deslipit în sêra următore mai tôte afișurile. Entusiasmul românilor este mare.

Un român distins în străinătate. Cetim în „Le Rappel“ din Paris dela 16 aprilie : Ieri s'a pronunțat. În școla de bele-arte, juriul instituit asupra concursurilor de arhitectură : „O construcțiune, servind de deposit măsurilor tipice“, lucrare gata în două luni. I-a medalie : dl Mincu, elevul dlui Guadet. Dl Mincu, serie „Românul“, este român, fost elev al școlei de poduri și șosele din București. Dsa face onore țerei, pe care o represintă cu atăta demnitate la școla de bele-arte din Paris.

Femeile în universitățile ruse. După cum ne spune „Deutsches Familienblatt“, la St. Petersburg se numără până acum 500 femei, cari fac studii în medicină. De când însă s'a descoperit, că mai multe studențe duc o viață neregulată și că un mare număr din ele sânt nihiliste, se caută prin toate mijlocele a se pune pedici studiilor lor. La Moscova, guvernatorul general a oprit d'a mai înscrie în viitor pe femei în registrele universității, declarând că „instrucțiunea n'are pentru femei nici o utilitate particulară“.

Cel mai mare diamant. S'a știut, că vestitul Régent eră cel mai mare diamant cunoscut până acum. Acesta este o greșelă. Diamantul acesta este cel mai frumos prin perfecta lui curățire; el însă, în ceea ce privește greutatea și mărimea, vine al treilea la rând. Prețușce astăzi mai mult de 12 milioane, ca valoare convențională. Altmintrelea prețul seu nu pôte să fie fixat. El are o greutate de 137 carate (caratul este de 0 grame, 212) Cel mai mare diamant al împăratului Rusiei este de 193 carate, acela al marelui Mongol 279 carate și acela al raialei dela Borneo, cel mai mare din toate, are o greutate de 300 carate, adică 63 grame, 600.

Mulțămită publică. Subscrișii în numele Societății de lectură a tinerimei studioșe dela institutul pedagogic-teol. din Arad, venim a ni aduce profunda noastră mulțămită pentru ofertele maritimose făcute în favorul bibliotecii Societății, cu ocaziunea arangierii ședinței noastre publice în duminica Tomei a anului curent, și anume: Illustrissimul Domn episcop Ioan Meșian 5 fl., Magnificul Domn archimandrit Ieroteiu Beleş 1 fl., Mgnf. Domn Vinc. Babeș 1 fl. Rev. D. protos. Iosif Goldiș 1 fl., Sigismund Popoviciu 2 fl., Dămnele: Stanescu 50 cr., Misiciu 1 fl., vęd. Popoviciu 1 fl., Bublăca 2 fl., Stanu 1 fl., Fetu 1 fl., Salvanescu 50 cr., Tomi 50 cr., dșorele: Cure 2 fl., Todinca 1 fl., Trandafir 1 fl., R. dni ppopi: Petru Chirilescu 2 fl., Ioan Cornea 2 fl., Meletiu Dregicui 1 fl., Moisia Boesan 1 fl., Petru Suciu 1 fl., Ioan Grăza 1 fl., Vasiliu Beleş 1 fl., Const. Gurban 1 fl., Const. Aiudan 2 fl., Georgiu Crăciunescu 1 fl., N. Tempea 1 fl., Sp. dni adv.: Ioan P. Dessean 1 fl., Alecsiu Popoviciu 3 fl., dr. Ioan Papp 1 fl., Paul Rostar 2 fl., Mihaiu Veliciu 1 fl., Nicolau Zigrea 2 fl., Adalbert Mihailoviciu 2 fl., Ioan Beleş 1 fl., dr. Nic. Oncu 1 fl., Teodor Papp 1 fl., Ioan Feier 1 fl., David Nicăra 1 fl., Ioan Moldovan 2 fl., Ștefan Antonoviciu 1 fl., N. Pecican 50 cr., Alesandru Gavra prof. și dir. emerit. 1 fl., dr. Atanasiu Șandor prof. emerit. 2 fl., On. dni preoți: Ioan Beleş 1 fl., Dimitrie Popa 3 fl., D. Sturza 1 fl., Vasiliu Papp 1 fl., G. Balan 2 fl., I. Gibu 1 fl., St. Tămășdan 2 fl., D. Tămășdan 2 fl., Aug. Hamsea 1 fl., On. D. ignațiu Papp diacon 1 fl., N. Filip adm. pp. 1 fl., Simeon Tomuța 2 fl., St. Dni dr. G. Vuia 1 fl., R. Giorogar prof. 1 fl., Terențiu Raț adv. 1 fl., Aureliu Beleş ing. 1 fl., N. Suciu ing. 1 fl., I. Cornea ing. 1 fl., Efrem Barbu 1 fl., N. Filip not. 1 fl., Ioan Bogdan prof. norm. 1 fl., Mihaiu Russu preot 80 cr., Mihaiu Oltean 1 fl., D. Ardelean not. 1 fl., G. Dringou 1 fl., I. Popp 1 fl., Gerasim Sërb not. 1 fl., N. Andreiescu 1 fl., Dionisiu Poenariu 1 fl., N. Chicin 60 cr., Virgiliu Novac 50 cr., Iacob Hotaran cand. de adv. 3 fl., Petru Florescu sen. 2 fl., Petru Florescu jun. 1 fl., Grig. Mladin teol. abs. 1 fl., Sim. Onciu ofic. 1 fl., Ioan Mladin jun. erm. 2 fl., I. Codrean inv. 52 cr., Veniamin Martin inv. 60 cr., Isidor Bodea 20 cr., V. Moldovan ofic. și soția 2 fl., Maniu Eutimiu 1 fl., G. Adamoviciu econ. 1 fl., G. Catinca 50 cr., Ios. Paicu 40 cr., Ales. Grozescu 20 cr., N. N. 30 cr. Suma totala 114 fl. 52

cr. Arad la 7 aprilie st. v. 1882. Din încredințarea Societății: Ioan Trailescu cas. soc. Liviu Beldea secret. soc.

Au murit: Petru Fogarasiu, notar cercual în Zam. comitatul Hunedorei, la 20 aprilie în etate de 53 ani, lăsând în doliu pe soția sa: Iosefa născ. Nemes, pe fiii Iuliu, Virginia măr. Olariu, pe soro-sa Christina măr. Bogdan, pe ginere-seu Iosif Olariu, pe noro-sa Ana născ. Ekert și pe numeroși nepoți și alți consangeni.

Problemă matematică

de Eufemia Duma.

Un ampoiati, la întrebarea: cât salar are? a răspuns astfel: „ $\frac{1}{3}$ din salariu-mi anual o cheltuiesc pentru vipt; $\frac{1}{5}$ din rest pe vestminte; $\frac{1}{8}$ din restul nou pentru locuință; $\frac{1}{4}$ din restul nou pe servitori; $\frac{1}{6}$ din restul nou o cheltuiesc pe eroğațiuni mărunte. Suma ce-mi mai rămâne o depun la finea anului în casa de păstrare cu $8\frac{1}{2}\%$, de unde mi-vine 59 fl. 50 cr. înteres anual:

Întrebare: a) cât i-a fost salariul anual și b) cât a spesat pe diferitele eroğațiuni?

Terminul de deslegare e 18 maiu. Ca totdeuna, și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

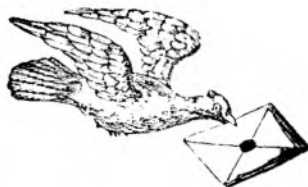
Deslegarea logogrifului din nr. 14: „Mitra, Ipsilanti, Limb, Agar, Ninive, Urs.“

Literele inițiale cetite de sus în jos dau numele unui rege: „Milanu“; ier literele finale dau regalul acestuia: „Serbia“.

Bine au deslegat-o dămnele și dșorele: Octavia Luca, Iuliana Popescu, Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iconia Borea, Eufrosina Pop, Maria Moldovan, Iulia Ursu, Amalia Mureșan, Lucreția Muntean, Eufrosina Sănzian, Minodora Micșunescu, Silvia Iieș, Iosefa Mihali, Silvia Tămășdan, Ana Străjan, Ana Galan, Antonia Iernea n. Ciceronescu, Eufemia Duma, Letiția Popoviciu, și dnii A. Circa, George M. Zanescu, Eliseu Barboș, George Șandor, Petru Valea, Ioachim Muntean, și B. O. Popescu.

Premiul l'a căștigat dșora Iosefa Mihali în Husmezeu.

Poșta Redacțiunii.

Dlui G. P. în Resitia. A soșit și vë mulțămim. Am celit cu multă înteresare scrisoara Dv. Dar, perseveranță!

Dlui dr. G. C. în Budapesta. O surprindere prë plăcută. Acuș ve vom scrie o epistolă particularie. Salutare!

Dlui G. S. în Nascud. Din „Cavalerii Noșii“ și din „Selavul Amurului“ nu mai avem nici un esemplar de vëndare.

Respuns colectiv: la Bucureșci, Tulcea, Paris, Iași, Craiova, Brașov, Blaș! Ve mulțămim. Se vor publică pe rând.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sër-bătorile.	Sōrele resare	Sōrele apune
Duminica	25	7	† Ap. și Evg. Mare	4 23	7 31
Luni	26	8	Muc. Vasilie.	4 21	7 32
Martți	27	9	Muc. Simion.	4 19	7 33
Mercuri	28	10	Apost. Iason.	4 18	7 35
Joi	29	11	SS. 9 Muc. din „Baze“	4 16	7 37
Vineri	30	12	Apost. Iacob.	4 15	7 38
Sâmbeta	31	13	Pror. Ieremie.	4 13	7 40

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollősyin Oradea-mare. Strada principală nr. 274.